

Fæstetvang dengang paahvilede Gaarde, Huse og Boliger paa Godserne. Derfor bør al Tale om, at Husmandsklassen i Fæstetvangen har tabt et Gode, som var den tilfikkret ved denne Forordning, bortfalde; det var kun de Borne, som den tilfikkrede Husene paa Livstid for at gjøre Borneftabel taaleligt for dem.

Skulde det overhovedet kunne forsvares at indføre Fæstetvang og tvungent langvarigt Leiemaal for Huse, maatte det paavises, at Husmandsklassens Tarv bydende krævede en saadan overordentlig Foranstaltning, som saa i hvert Fald maatte gennemføres paa samme Maade for Huse, der eies af Gaardmænd og Husmænd, som for Huse paa Godserne. Det maatte da blandt Andet tillige paabydes, at Huse ikke maatte nedlægges, og der maatte gives Bestemmelser, som i Henhold til Grundlovens § 82 fikkede Husenes Giere fuldstændig Erstatning for Indgrebet i deres Eiendomsret. Det er imidlertid saa langt fra, at der er paavist Forhold, som kræve en saadan Foranstaltning, at de enkelte Exempler,

der under Forhandlingerne i det andet Thing paaberaabtes som Bevis paa inhuman Behandling af Fæste- eller Leiehusmænd, efter de af Indenrigsministeren meddelte Oplysninger have viist sig blottede for Sandhed; og iøvrigt vilde jo enkelte Exempler paa inhuman Behandling ingenlunde kunne retfærdiggjøre et saadant Indgreb i Eiendomsretten. Nogen virkelig Trang til Lovforslaget er altsaa ikke paavist, og det paaberaabte Hensyn til Ønskeligheden af, at Husmændene ved en for længere Tid tilfikkret Besiddelse opmuntres til at anvende større Flid og Bekostning paa Dyrkingen af deres Lodder, fyldestgjøres bedre ved, at Udviklingen foregaar i Retning af Selveiendom, saaledes som det i en lang Arrække har været Tilfældet, end ved at den nu bringes ind i et nyt Spor. Til Oplysning om, hvorledes Udviklingen er gaaet for sig efter 1849 hidfætter Flertallet følgende Oversigt hentet dels fra Falbe-Hansens og Scharlings Danmarks Statistil 2det Bind Side 244 dels fra statistisk Tabelværks 4de Række Citra C. Nr. 5 Side LIII ff.

Aar.	Antal Selveier- og Arvefæstehuse.		Antal Fæste- og Leiehuse.		Husenes samlede Antal.
	med Jord.	uden Jord.	med Jord.	uden Jord.	
1850.....	41,639	13,356	39,507	13,680	108,182
1860.....	71,600	16,901	36,309	12,115	136,925
1873.....	106,477	19,638	24,685	11,615	162,415
1885.....	129,612	23,237	20,648	12,092	185,589

Denne Oversigt viser, at i de 35 Aar fra 1850 til 1885 er Antallet af Fæste- og Leiehuse med Jord gaaet ned til det Halve, medens Antallet af Selveier- og Arvefæstehuse med Jord er steget til mellem det tre- og firdobbelte, og at Udviklingen i denne Retning har været stadig gennem den nævnte Arrække. Der er ingen Grund til at antage, at der heri vil ske nogen Standsning; det maa snarere ventes, at Oprettelsen af de to Husmandskreditforeninger vil

fremme en hurtigere Obergang fra Fæste- og Leiehuse til Selveiendom og Arvefæste. Ingen vil kunne negte, at denne Udviklingsgang er mere til Husmandsklassens Tarv, end den, der søges indledet ved de af Folkethinget vedtagne Lovbestemmelser kunde ventes at blive.

Endnu skal man med Hensyn til Lovforslagets § 2, der nærmest indeholder en Indsættelse af Forordningen af 27de Mai 1848 § 5, fremsætte den Bemærkning, at